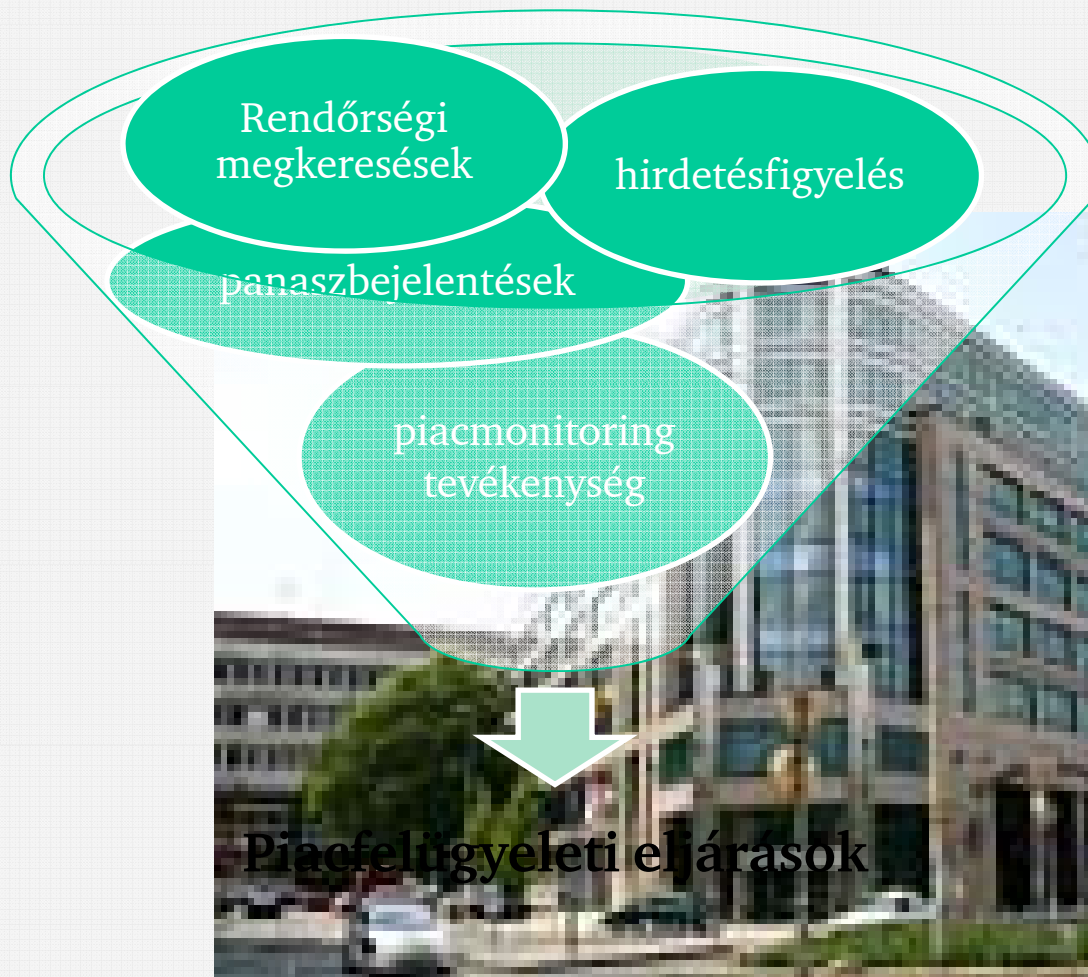

A jogosulatlan pénzkölcsönnyújtás megállapíthatóságának felügyeleti tapasztalatai

Dr. Tebeli Izabella
osztályvezető

Piacfelügyeleti eljárások forrásai

Eljárási cselekmények

- Tanúmeghallgatások
- Ügyfélmeghallgatások
- Belföldi jogsegély: földhivatalok, rendőrség
- Felügyelt intézményektől adatbekérés
- Eljárási törvények: 2007. évi CXXXV. Psztv. + Ket.

Stratégiában elért eredmények

- Gyors reagáló képesség (indikátor szerep)
- A transzparencia növekedése (A fogyasztók tájékoztatása a Felügyelet honlapján; pl.: a piacfelügyelés figyelemfelhívásai, határozatok nyilvánosságra hozatala, n. éves panasz statisztika nyilvános megjelentetése)

Hirdetésfigyelés

HITELKIVÁLTÁS • VÁLSÁGRENDEZÉS

48 ÓRA ALATT INGATLANFEDEZETRE BANKI HÁTTÉRREL
NEM KELL ELŐRE FIZETNIE SEMMIT!

NEM KELL HOZZÁ SEMMI,
CSAK PULZUSA KELL, HOGY LEGYEN

AKCIÓS HITE

DEVIZÁBAN ÉS FORINTBAN

SZABADFELHASZNÁLÁSÚ HITEL 20 ÉVRE 4
ORSZÁGOSAN, TÜRELMI IDŐVEL, KAMATKEDVI
VÉGREHAJTÁS, MAGÁNHITEL, APEH KIVÁLTÁS!

ELŐZETES KÖLTSÉG NINCS! VÁLLALATI HITELEZÉS!

BAR-listásoknak **OSZTRÁK HITEL** is!

INGATLAN ELADÓKNAK ELŐLEG AZ ELADÁSIG!

TELEFON

*Nálunk nem csak ígéreteket,
hanem megoldást is talál!*

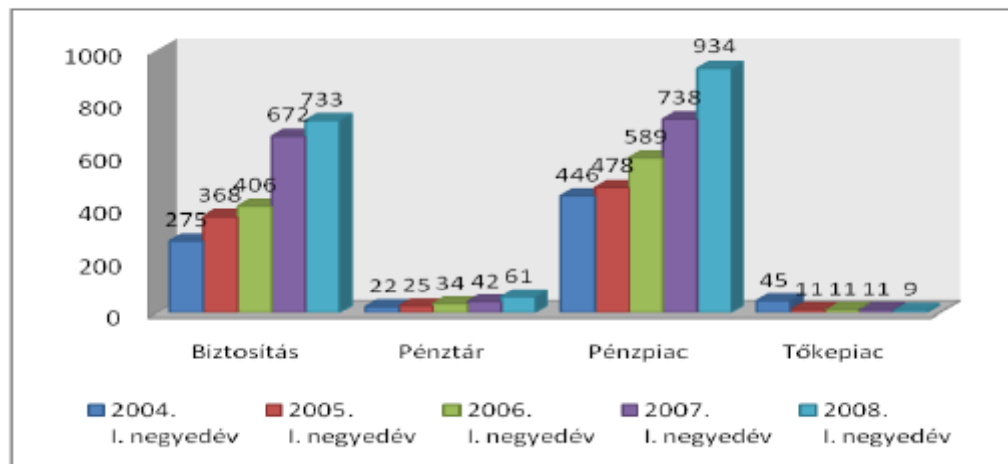
HÍVJON! SEGÍTÜNK!

Panaszok, bejelentések

A pénz- és tőkepiaci szektor szolgáltatóira érkezett panaszok panasz típusonkénti megoszlása 2008 I. negyedévében

Megnevezés	db	százalék
Elszámolás, megbízás teljesítés	300	31,81
Szolgáltatás minősége	162	17,18
Egyéb ügyviteli hibák	111	11,77
Tájékoztatási hiányosság	106	11,24
Jutalék, költség, díj mértéke	92	9,76
Kamatok mértéke	36	3,82
KHR lista	32	3,39
Törlesztőrészlet mértéke	23	2,44
Állami támogatás	19	2,01
Méltányossági kérelem	15	1,59
Ügynöki tevékenység	13	1,38
Egyoldali szerződés módosítás	12	1,27
Nyilvántartási hiányosság	10	1,06

A panaszok szektoronkénti első negyedévi alakulása (db)

Pénz- és tőkepiaci szektor

PSZÁF Iktatórendszer (1.0.1321.1) - [Titkárság] (Éles rendszer)

Fájl Nyitóképernyő Súgó

Birtokolt Feladatok Összes Átadás alatt álló Átveendő Visszajött elemek Szerv.egys. bejegyzések Iktatandó Expediálandó E-mail, fax Ügyek

Évszám	Főszám	Ügy megnevezése	Ügykör/ügycsoport részletes elnevezés
2008	18116	Névtelen bejelentés szabálytalanságok miatt	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	16609	Bejelentés feltehetően jogosulatlan pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos...	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	15793	Bejelentés feltehetően jogosulatlan pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos...	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	22015	Bejelentés feltehetően jogosulatlan tevékenységről	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	25624	Bejelentés feltehetően jogosulatlan tevékenységgel kapcsolatos...	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	24742	Vizsgálati program: ...	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	24361	Bejelentés feltehetően jogosulatlan tevékenységgel kapcsolatos (Vizsgálati pr...	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	10589	vizsgálati program	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	10521	Bejelentés feltehetően jogosulatlan tevékenységgel kapcsolatos	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	9849	P.J.L. - ... Piacellenőrzési főosztály - újságokk	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	11398	EDBUSY tevékenységének vizsgálata	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	15773	Vizsgálati program FX CAPITAL INVESTMENT CORP.	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...
2008	13194	Bejelentés feltehetően jogosulatlan tevékenységgel kapcsolatos	F Piacfelügyelet/Engedély vagy bejelentés...

Piacmonitoring tevékenység

The screenshot shows the IWIW website interface in Microsoft Internet Explorer. The browser title is "iWIW - Apró - Microsoft Internet Explorer". The address bar shows "http://www.iwiw.hu/apro/keres.php?kifejezes=hitel". The website header includes the IWIW logo, a navigation menu with items like "Kezdőlap", "Ismerőseim", "Profil", "Üzenetek", "Klubok", "Apró", "Fórum", "Keresés", "Meghívó", "Térkép", and "Mobil". The main content area is titled "Keresés > Apró > Kifejezés: 'hitel'". It features a search form with fields for "Keresett kifejezés" (hitel), "Kategória" (Bármelyik), and "Város" (Bárhol). Below the search form, it displays "4620 találat 462 oldalon. Megjelenített találatok: 61-70." and a pagination control showing "Első", "Előző", "61", "62", "63", "64", "65", "66", "67", "68", "69", "70", "71", "72", "73", "74", "75", "76", "77", "78", "79", "80", "81", "82", "83", "84", "85", "86", "87", "88", "89", "90", "91", "92", "93", "94", "95", "96", "97", "98", "99", "100", "101", "102", "103", "104", "105", "106", "107", "108", "109", "110", "111", "112", "113", "114", "115", "116", "117", "118", "119", "120", "121", "122", "123", "124", "125", "126", "127", "128", "129", "130", "131", "132", "133", "134", "135", "136", "137", "138", "139", "140", "141", "142", "143", "144", "145", "146", "147", "148", "149", "150", "151", "152", "153", "154", "155", "156", "157", "158", "159", "160", "161", "162", "163", "164", "165", "166", "167", "168", "169", "170", "171", "172", "173", "174", "175", "176", "177", "178", "179", "180", "181", "182", "183", "184", "185", "186", "187", "188", "189", "190", "191", "192", "193", "194", "195", "196", "197", "198", "199", "200", "201", "202", "203", "204", "205", "206", "207", "208", "209", "210", "211", "212", "213", "214", "215", "216", "217", "218", "219", "220", "221", "222", "223", "224", "225", "226", "227", "228", "229", "230", "231", "232", "233", "234", "235", "236", "237", "238", "239", "240", "241", "242", "243", "244", "245", "246", "247", "248", "249", "250", "251", "252", "253", "254", "255", "256", "257", "258", "259", "260", "261", "262", "263", "264", "265", "266", "267", "268", "269", "270", "271", "272", "273", "274", "275", "276", "277", "278", "279", "280", "281", "282", "283", "284", "285", "286", "287", "288", "289", "290", "291", "292", "293", "294", "295", "296", "297", "298", "299", "300", "301", "302", "303", "304", "305", "306", "307", "308", "309", "310", "311", "312", "313", "314", "315", "316", "317", "318", "319", "320", "321", "322", "323", "324", "325", "326", "327", "328", "329", "330", "331", "332", "333", "334", "335", "336", "337", "338", "339", "340", "341", "342", "343", "344", "345", "346", "347", "348", "349", "350", "351", "352", "353", "354", "355", "356", "357", "358", "359", "360", "361", "362", "363", "364", "365", "366", "367", "368", "369", "370", "371", "372", "373", "374", "375", "376", "377", "378", "379", "380", "381", "382", "383", "384", "385", "386", "387", "388", "389", "390", "391", "392", "393", "394", "395", "396", "397", "398", "399", "400", "401", "402", "403", "404", "405", "406", "407", "408", "409", "410", "411", "412", "413", "414", "415", "416", "417", "418", "419", "420", "421", "422", "423", "424", "425", "426", "427", "428", "429", "430", "431", "432", "433", "434", "435", "436", "437", "438", "439", "440", "441", "442", "443", "444", "445", "446", "447", "448", "449", "450", "451", "452", "453", "454", "455", "456", "457", "458", "459", "460", "461", "462". The search results list includes an advertisement for "Géplárműhitel" in Budapest, dated November 3, 2007.

A jogosulatlan pénzkölcsönnyújtások összefoglaló ismérvei

- a kölcsönszerződésekben jellemzően nem kötnek ki kamatot, hanem a ténylegesen átadott pénzösszegnél magasabb kölcsönösszeget foglalnak írásba,
- a kölcsönszerződések biztosítékaul jelzálogjogot jegyeztetnek be az adós ingatlanára,
- halasztott adásvételi szerződés - amennyiben elmarad a kölcsön visszafizetése, az uzorás az ingatlanhoz töredékáron jut hozzá,

A hatékony fellépés pénzügyi felügyeleti eszközei

- A Felügyelet számára a Hpt., Psztv. nyújt jogalapot a jogosulatlan pénzkölcsönnyújtási tevékenység elleni fellépéshez.
- 2007. július 1-ig a Felügyelet az érintett személyt eltiltotta a tevékenység folytatásától, valamint minden esetben feljelentést tett.
- Mivel a Felügyelet álláspontja szerint a fenti esetekben egyértelműen bizonyítást nyert a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatás, a Felügyelet a Legfőbb Ügyészséget is megkereste a problémával (üzletszerűség eltérő értelmezése).

Üzletszerű tevékenység:

- az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett*
- előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló*
- rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.*

Felügyelet álláspontja

- Sem a pénzkölcsönnyújtásnak, mint pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek, sem pedig az üzletszerűség körülményének nem kötelező tartalmi eleme az, hogy a kölcsönadó kifejezetten kamatot kössön ki a kölcsönszerződésben. A kölcsönadások célja vagyonszerzés volt, hiszen egyes esetekben az adósok úgy nyilatkoztak, hogy az általuk ténylegesen kölcsönvett összeg nem egyezett meg a kölcsönszerződésen a kölcsön összegeként megjelölt összeggel, más esetekben közvetlenül kamatot is kikötöttek a szerződésekben a kölcsönadott pénz után, s a teljesítési határidő leteltét követően rendszeresen kikötöttek késedelmi kamatot is.

II.

- A Felügyelet megítélése szerint az ismerősi, baráti kör nem egy egzakt, jól körülhatárolható, zárt körét jelenti személyeknek. Az adósokban csupán az a közös, hogy akár korábbi ismeretség révén, akár ismerősöktől információt szerezve, akár újsághirdetés útján de azonos igénnyel vették fel a kapcsolatot a kölcsönadóval. Egyedileg meghatározható körben folytatott tevékenységnek nevezhetjük például, ha egy anyavállalat valamelyik leányvállalatának nyújt pénzkölcsönt. Ebben az esetben az anyavállalat bármely pillanatban tételes, egyedekre bontott listát tud adni az általa birtokolt leányvállalatokról, mely a kívülállók számára is egy jól körülhatárolható csoportot alkot. A személyes ismeretség, az áttételes ismeretség vagy az újsághirdetésen keresztüli ismeretség természeténél fogva ilyen kör meghatározására nem alkalmas.

Közigazgatási perekben született ítéletek

- A Fővárosi Ítéltábla a 4.Kf.27.687/2008/5. számú végzésében deklaráta, hogy az éveken keresztül ismétlődő évi három-négy eset is alkalmas a rendszeresség megállapítására, ha azonos rendeltetésű szerződésekről van szó.
- A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.116/2005/6. számú ítéletében kifejtett értelmezés szerint az egyedileg előre meghatározott ügyletnek csak az tekinthető, amelynek tényleges célja nem illeszkedik az akár engedéllyel, akár anélkül folytatott rendszeres pénzügyi tevékenységbe. Ennek következtében a kölcsönben részesülők személyi körének meghatározásánál nem releváns, hogy azok a felperes ismerősei, barátai vagy sem. Így az ismerősi, vagy baráti körnek adott kölcsön előre egyedileg meg nem határozott ügyletnek minősül.

A nyomozóhatóságok és a Felügyelet eltérő álláspontja I.

A Felügyelet álláspontja szerint:

- a cselekmény üzletszerűségét nem az egész időszakhoz viszonyított gyakorisága alapján, hanem a cselekmény körülményei egészének mérlegelése útján lehet megítélni.
- Sem a pénzkölcsönnyújtásnak, mint pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek, sem pedig az üzletszerűség körülményének nem kötelező tartalmi eleme az, hogy a kölcsönadó kifejezetten kamatot kössön ki a kölcsönszerződésben.

Az ügyészség elutasította a Felügyelet panaszát az ügyben, mivel:

- álláspontja szerint az ügyletek egyedileg előre meghatározottak voltak, így hiányzik a szükséges törvényi tényállási elem.

A Hpt. jelenleg nem ad törvényi definíciót arra, hogy mikor kell egyedileg előre meghatározottnak tekinteni egy tevékenységet.

A nyomozóhatóságok és a Felügyelet eltérő álláspontja II.

- A vizsgált személyek egy meghatározott földrajzi régióban fejtették ki hitelezési tevékenységüket,
- egy esetben újsághirdetés,
- a megkötésre került kölcsönügyleteket, nagyrészt valóban ismeretségi körben nyújtották, azonban önmagában az a körülmény, hogy egy személy kiterjedt ismeretségi körrel rendelkezik, nem alapozza meg az egyedileg előre meghatározottság tényét a tevékenysége kapcsán.
- a Felügyelet megítélése szerint az ismerősi, baráti kör nem egy egzakt, jól körülhatárolható, zárt körét jelenti személyeknek.

A nyomozóhatóságok és a Felügyelet eltérő álláspontja III.

- A jelzett felügyeleti ügyek kapcsán felmerült büntetőjogi tárgyú kérdések a Legfőbb Ügyészség előtt ismertek voltak,
- 2006. március 1-jén általános érvényű állásfoglalást bocsátottak ki a LÜ az egységes ügyészi gyakorlat kialakítása érdekében,
- jogértelmezése alapján álláspontunk szerint, ma Magyarországon jogosulatlan pénzkölcsönnyújtási tevékenység végzése miatt szinte lehetetlen az elkövetőt büntetőjogilag felelőségre vonni,
- az ügyészség általános érvényű állásfoglalása szerint ugyanis, abban az esetben nem üzletszerűen végzett tevékenységről van szó, amikor az uzsorás a szerződésekben kamatot köt ki, valamint újsághirdetést ad fel, de az érintett kölcsönszerződések tartalma személyre szabott, ezért egyedileg előre meghatározottnak minősíti a fenti értelmezés, ami alapján a nyomozást meg kell szüntetni, hiszen hiányzik az üzletszerűség egyik törvényi feltétele.

Legfőbb Ügyészség álláspontja

- *Amennyiben a pénzkölcsön nyújtásának ellenszolgáltatását, vagyis a kamat mértékét, a visszafizetés időpontját, vagy annak ütemezését, illetőleg a kölcsönszerződés egyéb lényeges elemeit, a felek megállapodása alapján szerződésenként egyedileg határozzák meg, az ügyletek az üzletszerűség hiányában általában akkor sem tekinthetők bűncselekménynek, ha egy meghatározott személy nagy számban, anyagi előnyszerzés érdekében köt pénzszolgáltatásra irányuló megállapodásokat.”*

A nyomozóhatóságok és a Felügyelet eltérő álláspontja IV.

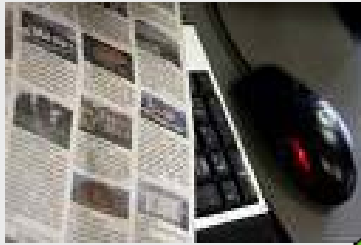
- A Felügyelet tapasztalata szerint önmagában a feljelentés megtétele nem bír preventív hatással a tevékenység kifejtőire,
- a Felügyelet kezdeményezésére, így a jogi eszköztárunkat 2007. július 1-től bővítette a jogalkotó, a Hpt. 175/A. § lehetőséget biztosít a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatás végzőjével szemben akár 20 millió forintos bírság kiszabására.

A jogosulatlan pénzkölcsönnyújtások összefoglaló ismérvei II.

- a bizonyítási eljárást nehezíti, hogy nem a tényleges uzorás szerepel a kölcsönszerződéseken, „próbavásárlások”
- a kölcsönszerződések megszerkesztését és ellenjegyzését általában ugyanaz az ügyvéd végzi,
- újabbán hitelközvetítéssel foglalkozó cégek tulajdonosai kapcsolják össze az adósággal terhelt ingatlanok tulajdonosainak nyújtott uzorahiteleik kiváltását hitelközvetítéssel.

Konkrét esetleírás

Az uzsorás tulajdonában lévő hitelközvetítő cégek újsághirdetése már utaltak egy azonnal felvehető hitelelőlegre,

az uzsoraszerződéssel egy időben hitelközvetítésre vonatkozó szerződést is aláírtak az ügyféllel,

kölcsönadóval a felvevők személyesen nem találkoztak,

a pénzt vagy az Uzsorás adta át a részükre, vagy a hitelközvetítő cég munkatársa,

Konkrét esetleírás

- A kölcsönfelvevők az uzoraszereződésből saját példánnyal nem rendelkeztek,
- több esetben előfordult, hogy a magánkölcsönöket közjegyzői okiratba is foglalták,
- a kölcsönszerződés magasabb összeget tartalmazott, mint amit a felvevők ténylegesen kézhez kaptak,
- az Uzorás nem csupán az uzorakamatot nyerte az ügyleteken.

Konkrét esetleírás

Szankciók

- A Felügyelet a piacfelügyeleti eljárásának lezárásaként az Uzsorással szemben maximális összegű (20 millió Ft) pénzbírságot alkalmazott,
- az ellenjegyző ügyvéddel szemben az illetékes ügyvédi kamaránál fegyelmi eljárást kezdeményeztünk.
- a Felügyelet több piacfelügyeleti eljárást indított a hasonló esetek pénzügyi piacról történő kiszorítása érdekében.

Fővárosi Bíróság 2.K.34471/2008/21. számú ítélete

- A bíróság a felügyeleti határozat rendelkező részének 2. pontját, mely a bírságösszeget határozta meg, hatályon kívül helyezte
- A bíróság egyetértett, azzal hogy kellően bizonyított a névleges kölcsönadók mögött az uzorás végezte a tényleges tevékenységet
- Kellően alátámasztott, hogy az uzorás ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett, előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére rendszeresen nyújtott pénzkölcsönöket engedély nélkül.
- A Felügyeletnek az új eljárásban meg kell jelölnie pontosan azokat a bizonyítékokat, amely alapján kiszámítható, hogy mekkora bevételre tett szert az uzorás.

Szükséges jogszabály- módosítások

- Egy uzsorás számára végzett „toborzás” nem illeszthető a bejelentés hiányában végzett pénzügyi szolgáltatás definíciójába,
- hasonló esetekben a nyomozó hatóság és a Felügyelet álláspontja eltér az üzletszerűség törvényi definíciójának előre egyedileg meghatározottság jogértelmezésében.

Uzsora mint bűncselekmény

- A Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) március 1-től hatályos módosítása szerint:

"Aki a sértett rászorult helyzetét kihasználva üzletszerűen olyan különösen aránytalan mértékű ellenszolgáltatást tartalmazó megállapodást köt, amelynek teljesítése a sértettet, illetve annak hozzátartozóját súlyos vagy további nélkülözésnek teszi ki, büntettet követ el és 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.,,

A Felügyelet aggályai

- Ahhoz, hogy a nevezett 330/A. §-ban meghatározott bűncselekmény valamennyi tényállási eleme megvalósuljon a szándékosságon túl szükséges
- a sértett rászorult helyzetének kihasználására irányuló szándék,
- az üzletszerű elkövetői magatartás,
- az aránytalan mértékű ellenszolgáltatást tartalmazó megállapodás,
- és mindennek az eredményeként a sértett, illetve hozzátartozója súlyos, vagy további nélkülözésének a megvalósulása.
- A szándékos elkövetői magatartás tehát ok okozati összefüggésben kell álljon a magatartás eredményével, a nélkülözés megvalósultával, illetve ezen állapot további fenntartásával.
- Mindez tehát a büntetőeljárás során egyenként vizsgálendő és bizonyítandó. Amennyiben a fentebb részletesen megnevezett tényállási elemek valamelyike hiányzik (nem nyer bizonyítást), nem állapítható meg az uzsorabűncselekmény megvalósulása sem.

Köszönöm a figyelmet!

tebeli.izabella@pszaf.hu

